

יידיש טעאטער איז זיין לעבן

— א פרעכטיקער יידישער קולטור-אוונט מיט יאשא איינשטיין

זוכנדיק א פאסנדיקע שלוס-פראגראם פאר דער קולטור-סעזאן פון אונדזער נתניה יידישער קולטור געזאלשאפט, איז מיר איינגעפאלן צו פארבעטן דעם באקאנטן און טאלאנטירטן בינע-קיסטלער יאשא איינשטיין.

יאשא איז ניט איינמאל אויפגעטראטן פאר אונדזער קלוב (און בכלל מיט גרעסערע און קלענערע אימפרעזעס אין נתניה), און איך בין געווען זיכער אז פונקט ווי פריער, וועט ער אונדז מהנאה זיין מיט א רייכן, העכסט-פראפעסיאנאלן פראגראם. דערפאר, אבער, האב איך געוואלט עפעס אנדערש, ניט זיין געוויינטלעכער גוט-צוגעגרייטער פראגראם, נאר עפעס מער אינטים – עפעס היימישער, ווייל מיר אין נתניה זיינען נוהג אדורכצופירן גאנץ היימישע פראגראמען, און אפילו אריינציען דעם עולם אין א מער אקטיווער און לעבעדיקער ראלע. איך בין געווען זיכער אז ער וועט זיין פעאיק צו דעם, — און ער איז עס טאקע געווען.

יאשאן קען איך שוין א צאל יארן, כמעט פון ווען איך בין אנגעקומען אין לאנד מיט 18 יאר צוריק. ווען איך האב דעמאלט אנגעהויבן מיין יידישע קולטור-טעטיקייט אין נתניה, און זייענדיק א רעלאטיוו נייער, האב איך ניט אזוי גוט געקענט די פארשיידענע יידישע ארטיסטן און קינסטלער. דער דעמאלטדיקער (און ביז היינט צו טאג), דירעקטאר פון דער אפטיילונג "תרבות תורני" ביים נתניה שטאט-ראט, מאיר טודר, האט מיר געראטן אז איך זאל פארבעטן יאשא איינשטיין אויף א פראגראם, ווייל ער ווייסט אז ער איז גוט, האבנדיק בייגעווען אויף זיינע פארשטעלונגען, בעתן באגלייטן זיינע עלטערן אויף יאשעס דערפאלגרייכע אימפרעזעס אין נתניה. און אזוי איז טאקע געשען.

היינט, וויסנדיק אז יאשא האט א רייכן באגאזש פון בינע דערפארונג אויף אלע געביטן, האב איך אים פארגעלייגט: — "יאשא, מיר קענען זיך א סך יארן. איך קען זיין פראפעסיאנאלקייט אויף דער בינע, און האב פון דעם שטארק הנאה. איך ווייס אבער, אז דו ביסט א פיל-פארביקער. ווייסט אויך ווי אזוי צו ריידן מיטן עולם, זיי אריינציען אין זיין וועלט פון יידיש טעאטער. אפשר קענסטו צוגרייטן פאר אונדז א ספעציעלע-אזא פראגראם, און באקענען אונדז מיט זיין דערפארונג אויך 'הינטער-די-קוליסן'?"

יאשא איז טאקע ברייט אויף אלע געביטן, סיי אין זיין פראפעסיע ווי יידישער בינע-קינסטלער, ווי אקטיאר און זינגער, און סיי אויך אלס רעזשיסאר. דערצו האט ער אויך א גרויס דערפארונג מיטן צוגרייטן און מיטארבעטן מיט סטודענטן, ווען ער האט דורכגעפירט ספעציעלע דראמע-ווארשטאטן אויף די לערער-סעמינארן וואס עס פלעגן אדורכפירן אין מזרח אייראפע די "וועלטראט פאר יידיש און יידישער קולטור", און שפעטער דער "אינסטאנץ פאר יידיש" ביי דער ישראלדיקער דערציאונגס מיניסטעריום.

צוליב מאנגל אין ארט, און אויך ווייל איך וויל ניט אנטפלעקן די אלע סורפריזן וואס ער האט אונדז פארגעשטעלט יענעם אוונט, וועל איך ניט דערציילן אלץ וואס ער האט אונדז געגעבן – און דערצו, ווייל איך בין מיט דעם דאזיקן באריכט וועגן יאשאן אויסן נאך עפעס (וואס איך וועל באלד צו דעם צוטערעטן)... ס'איז גענוג צו זאגן, אז מיט ווארט און ליד, מיט פעאיקייט, טאקט און גוטן הומאר, האט ער אויף אן אינטימען אופן אונדז אריינגעצויגן און מיטגעפירט א ביסל הינטער די קוליסן פון יידישן טעאטער, און אויך באקאנט אונדז מיט זיין אייגענער רייכער דערפארונג און רעפערטואר. א דאנק אויך דער גלענצענדער פיאנע-באגלייטונג פון זיין פרוי די מוזיקערין, בלה איינשטיין, האבן די אלע צוהערערס פון אונדזער קלוב גרויס הנאה געהאט.

געזאגט, אז איך בין נאך עפעס אויסן... טאקע דאס פאלגנדיקס:
א חוץ פאר דעם "יידישפיל" טעאטער, פעלן דא אויס אין לאנד גוטע טרופעס פון קינסטלער וואס זאלן אויף א קולטור-געזעלשאפטלעכן ניווא ווערן געשטיצט און וואס זאלן קענען ווערן ארויסגעשיקט איבער די יידיש-קלובן און אויף אנדערע סארטן אימפרעזעס. דאס וואלטן געווען סיי קליין-קונסט טעאטערס, סיי באזונדערע און גרופעס ארטיסטן וואס זאלן האבן א מין קולטור-קאנרטאל איבער זיי, מיט דורכשטודירטע פראגראמען, מיט סיי א פראפעסיאנאלער און סיי א דערציעריש-קולטורעלער השגחה, וואס זאלן דינען דעם יידישן קולטור עולם, ווי אויך אנדערע. למשל, מיט ספעציעלע פראגראמען אויך פאר יוגנטלעכע, און פאר די קינדער שולן. דערצו וואלטן זיי אויך געקענט דינען ווי אפיציעלע טעאטער-שליחים פון מדינת ישראל, מיט פארשטעלונגען פון א הויכן ניווא, – ווי סע פאסט, – און אויפטרעטן אין אנדערע לענדער.

יאשא איינשטיין, דער דערפארענער בינע-קינסטלער און איבערגעגעבענער ליבהאבער פון לעבעדיקן יידישן ווארט, וואלט געקענט זייער א סך בייטראגן צו אזא פראיעקט.

לייבל באַטוויניק,

פארזיצער פון דער נתניה יידישער קולטור געזעלשאפט
